

Co-funded by
the European Union

Έκθεση Αξιολόγησης Αναγκών

Ready 4Schoo!

Τίτλος έργου: Teaching School Readiness Through an ABA-based Preschool Programme

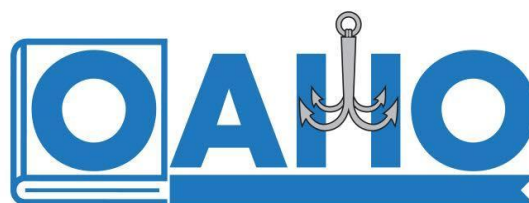
Αριθμός έργου: 2023-1-CZ01-KA220-SCH-000156079

Website: <https://ready4school.eu/>

Επικοινωνία: kingsdorf@ped.muni.cz

innovation hive

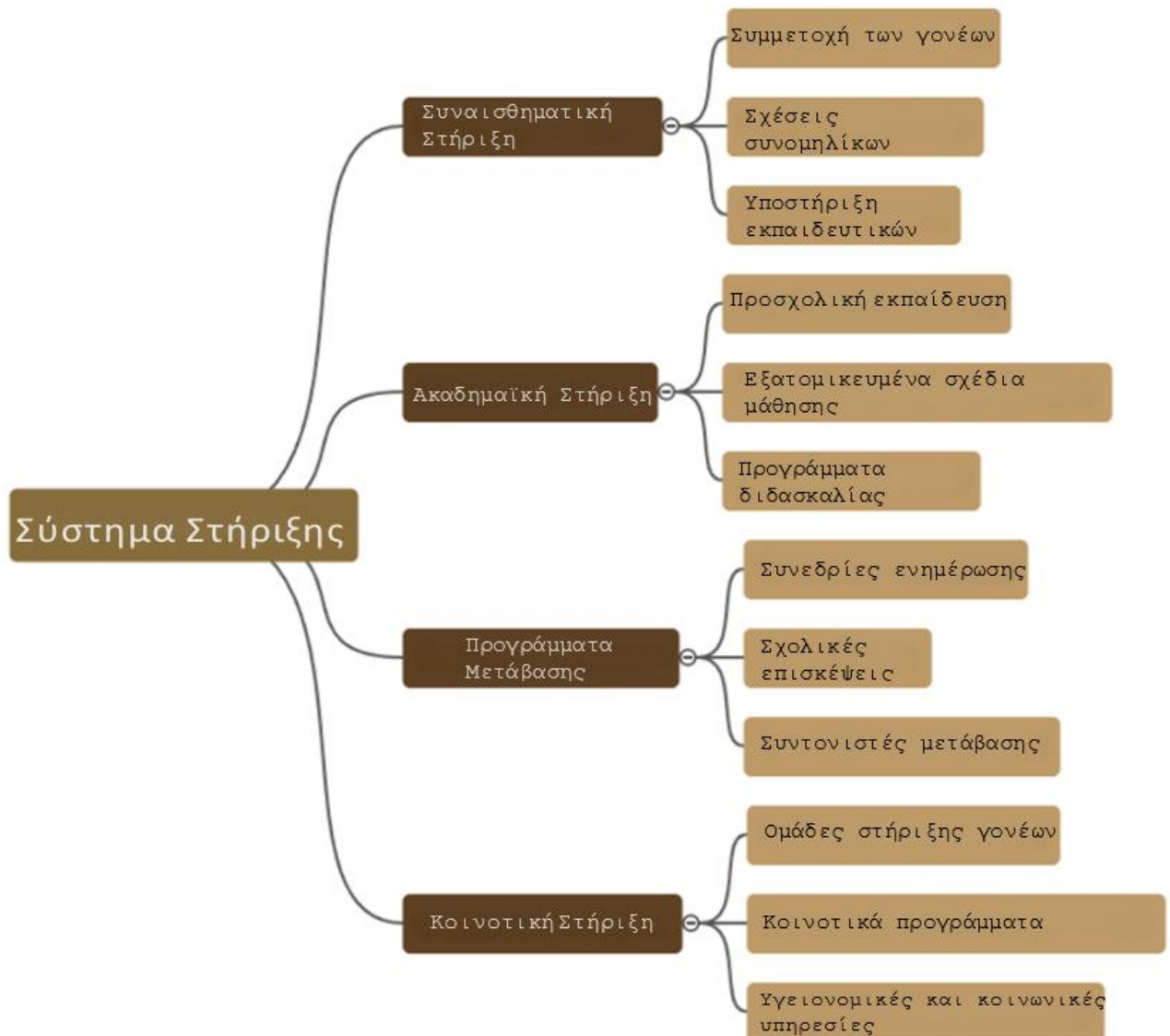

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	3
Επισκόπηση του έργου	3
Επισκόπηση της αξιολόγησης αναγκών	6
Αποτελέσματα αξιολόγησης αναγκών	7
Γενικά συμπεράσματα	16
Επόμενα βήματα	19
Παραπομπές	21
Disclaimer	22

Επισκόπηση του έργου

Η επιτυχής μετάβαση των αυτιστικών παιδιών στο σχολικό περιβάλλον του δημοτικού σχολείου απαιτεί την ανάπτυξη και τη συνεργασία πολυάριθμων υποστηρικτικών

Το πρόγραμμα Ready4School είναι μια συνεργασία μεταξύ έξι ευρωπαϊκών οργανισμών με σκοπό την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός καινοτόμου εκπαιδευτικού πακέτου για εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας που εργάζονται με παιδιά με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού (ΔΑΦ) στα πλαίσια ενός πιο ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού συστήματος στήριξης. Στόχος του έργου είναι να αυξήσει την ποιότητα των ειδικών και ενταξιακών προγραμμάτων προσχολικής εκπαίδευσης για παιδιά με ΔΑΦ και να διευκολύνει τη μετάβαση από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Το έργο θα αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πακέτο αξιολόγησης και προγραμματισμού με βάση τις αρχές της εφαρμοσμένης ανάλυσης συμπεριφοράς (ABA). Το kit θα περιλαμβάνει:

- Μια αξιολόγηση της αναπτυξιακής κατάστασης με κριτήρια ελέγχου της σχολικής ετοιμότητας.
- Ένα πρόγραμμα διδασκαλίας για την προσχολική εκπαίδευση που βασίζεται στην αξιολόγηση.
- Λεπτομερή σχέδια μαθημάτων που ακολουθούν το πρόγραμμα διδασκαλίας.
- Φύλλα δεδομένων για την επιτυχή παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου.

Το έργο θα εκπαιδεύσει επίσης 3 εκπαιδευτές ανά χώρα στο υλικό που αναπτύχθηκε (πιλοτική δοκιμή), οι οποίοι στη συνέχεια θα εκπαιδεύσουν τουλάχιστον 5 εκπαιδευτικούς στις χώρες τους. Πέρα από αυτό, το έργο στοχεύει στη διάδοση των αποτελεσμάτων μέσω ποικίλων οδών, συμπεριλαμβανομένων δημοσιεύσεων, παρουσιάσεων και εργαστηρίων.

Επισκόπηση της αξιολόγησης αναγκών

Διενεργήθηκε αξιολόγηση των αναγκών για τον εντοπισμό των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας που εργάζονται με παιδιά με ΔΑΦ. Η αξιολόγηση περιελάμβανε βιβλιογραφική ανασκόπηση και διεξοδικές συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς και εμπειρογνώμονες στις έξι χώρες-εταίρους. Οι συνεντεύξεις, όπου ήταν απαραίτητο, διεξήχθησαν στην τοπική γλώσσα, ηχογραφήθηκαν, απομαγνητοφωνήθηκαν και στη συνέχεια μεταφράστηκαν στα αγγλικά, πριν εξεταστούν από τους ερευνητές και με τη βοήθεια μηχανής για την αναζήτηση γενικών θεμάτων.

Ήταν αναμενόμενο ότι η αξιολόγηση των αναγκών θα αποκάλυπτε καθολικά κενά σε τομείς όπως:

- Έλλειψη κατάρτισης και πόρων: Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην έχουν την κατάρτιση και τους πόρους που χρειάζονται για να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές παρεμβάσεις/βέλτιστες διδακτικές πρακτικές βασισμένες στη ΑΒΑ
- Περιορισμένη πρόσβαση σε τεκμηριωμένες πρακτικές: Ενδέχεται να υπάρχει έλλειψη πρόσβασης σε τεκμηριωμένες πρακτικές για παιδιά με ΔΑΦ σε περιβάλλοντα προσχολικής εκπαίδευσης.
- Δυσκολίες στην αξιολόγηση και την παρακολούθηση της προόδου: Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να δυσκολεύονται να αξιολογήσουν και να παρακολουθήσουν την πρόοδο των παιδιών με ΔΑΦ χωρίς εξειδικευμένη κατάρτιση και πόρους.
- Προκλήσεις κατά τη μετάβαση των παιδιών στο δημοτικό σχολείο: Ενδέχεται να υπάρξουν δυσκολίες ως προς τη στήριξη των παιδιών με ΔΑΦ στη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο

Ο στόχος της αξιολόγησης των αναγκών ήταν να προχωρήσει το έργο με γνώμονα την κοινότητα, καθιστώντας τα αποτελέσματα οδηγό για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού πακέτου αξιολόγησης και προγραμματισμού για τους εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας που εργάζονται με παιδιά με ΔΑΦ.

Αποτελέσματα αξιολόγησης αναγκών

Πρόσφατες διεθνείς έρευνες που διεξήχθησαν από ομάδες εμπειρογνομόνων, όπως οι Rees και συνεργάτες (2023), Hálfðanardóttir και συνεργάτες (2021) και Gunning και συνεργάτες (2019), διαπίστωσαν ότι για να επιτύχουν τα παιδιά στο δημοτικό σχολείο απαιτούνται ορισμένες βασικές δεξιότητες, όπως η λειτουργική επικοινωνία, η ακολουθία οδηγιών, το να μοιράζονται με άλλους, η αυτοεξυπηρέτηση, η ικανότητα να κάθονται ακίνητα, η ικανότητα να αναγνωρίζουν και να επαινούν τους άλλους και η δυνατότητα να περιμένουν για την προσοχή του δασκάλου. Όλες αυτές οι ομάδες, και πολλές άλλες, έχουν διαπιστώσει την αξία της χρήσης ενός τυποποιημένου προγράμματος προσχολικών δεξιοτήτων της καθημερινής ζωής (PLS) (π.χ. Hanley et al., 2007) για την υποστήριξη της ανάπτυξης αυτών των βασικών βάσεων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αναγκών του παρόντος έργου καταλήγουν σε παρόμοια συμπεράσματα.

Τσεχία

Ιστορικό:

Τσέχα διδάκτωρ ειδικής αγωγής και πιστοποιημένη αναλυτής συμπεριφοράς (BCBA) με 13 χρόνια εμπειρίας (10 με ΔΑΦ).

Εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία:

- Υπάρχουν εκπαιδευτικά προγράμματα-πλαίσια, αλλά δεν είναι τυποποιημένα, με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να πρέπει να δημιουργήσουν το δικό τους υλικό.
- Η συλλογή δεδομένων και η διδασκαλία με βάση την ABA είναι εξαιρετικά σημαντικές, αλλά απαιτούν εκπαίδευση για τους εκπαιδευτικούς.
- Τα καλά νηπιαγωγεία απαιτούν εκπαιδευμένους δασκάλους και ευαισθητοποίηση στον αυτισμό.

Παιδιά με ΔΑΦ:

- Τίποτα συγκεκριμένο για τα παιδιά με ΔΑΦ.
- Εξατομικευμένο πρόγραμμα με βάση τις αξιολογήσεις και τα δεδομένα.

- Η μετάβαση στο σχολείο απαιτεί ομαδική εργασία, ανοχή στις αλλαγές, επικοινωνιακές δεξιότητες και έλεγχο της συμπεριφοράς.

Μετάβαση:

- Οι μεγαλύτερες απαιτήσεις και η οργάνωση κατά τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο δημιουργούν δυσκολίες.
- Τα σαφή πλάνα και η συνεργασία είναι το κλειδί για μια ομαλή μετάβαση.

Συστάσεις:

- Περισσότερη βοήθεια για τους εκπαιδευτικούς με μαθητές που έχουν ενσωματωθεί στη γενική εκπαίδευση.
- Εκπαίδευση σχετικά με τη συλλογή δεδομένων, τις στρατηγικές που βασίζονται στην ABA και τις διαταραχές του φάσματος του αυτισμού.
- Τυποποιημένες αξιολογήσεις και ανάπτυξη προγράμματος/πλάνου μετάβασης για παιδιά με ΔΑΦ.
- Να μοιάζει το προσχολικό περιβάλλον περισσότερο με το περιβάλλον του δημοτικού σχολείου.

Βόρεια Μακεδονία

Ιστορικό:

- 17 χρόνια εμπειρίας στην προσχολική εκπαίδευση και στην εκπαίδευση αυτιστικών παιδιών.

Εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία:

- Ακολουθεί ένα τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών- χωρίς χώρο για διαφοροποίηση.
- Δημιουργεί προκλήσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών όλων των μαθητών.
- Η αξιολόγηση δεν γίνεται τακτικά (π.χ. μόνο όταν τελειώνει η προσχολική εκπαίδευση).
- Ανάγκη για περισσότερους πόρους και εκπαίδευση για τους εκπαιδευτικούς.
- Έλλειψη εξειδικευμένων επαγγελματιών και χώρου για να φιλοξενηθούν όλα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Παιδιά με ΔΑΦ:

- Δεν υπάρχουν ειδικοί διδακτικοί πόροι/πρόγραμμα σπουδών για αυτιστικά παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Εμπόδια λόγω έλλειψης επαγγελματιών, κατάρτισης σε θέματα ABA/αυτισμού και χώρου στην τάξη.

Μετάβαση:

- Ανάγκη για ευέλικτο υλικό προσχολικής εκπαίδευσης και στρατηγικές ομαλής μετάβασης.
- Έναρξη της διαδικασίας μετάβασης νωρίτερα.

Συστάσεις:

- Πιο ευέλικτα υλικά του προγράμματος σπουδών προσχολικής εκπαίδευσης για αυτιστικά παιδιά.
- Συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για ομαλή μετάβαση.
- Αυξημένοι πόροι και κατάρτιση για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με αυτιστικά παιδιά.

Κύπρος

Ιστορικό

- Εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής στην Κύπρο με πάνω από 20 χρόνια εμπειρίας. Αυτή τη στιγμή εργάζεται σε σχολεία προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Εκπαίδευση στην προσχολική εκπαίδευση:

- Τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών.
- Έλλειψη αξιολόγησης για χρήση από τους εκπαιδευτικούς της τυπικής εκπαίδευσης.
- Τα υλικά μπορεί να είναι πεπαλαιωμένα.
- Εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής, ο οποίος επισκέπτεται τις τάξεις και είναι περισσότερο υπεύθυνος για την υποστήριξη των παιδιών με αυτισμό από ό,τι ο εκπαιδευτικός της τάξης.
- Έλλειψη πόρων και κατάρτισης (ό,τι υπάρχει είναι προαιρετικό).
- Μεγάλες σε αριθμό μαθητές ανά τάξη.
- Έλλειψη εξειδικευμένων πόρων.

Παιδιά με ΔΑΦ:

- Οι εκπαιδευτικοί δεν είναι σίγουροι για το πώς να αντιμετωπίσουν τις αισθητηριακές ευαισθησίες, τα θέματα συμπεριφοράς ή πώς να εφαρμόσουν στρατηγικές βασισμένες στην ABA.

- Ο φυσικός χώρος της τάξης αποτελεί ζήτημα.

- Απαιτείται μεγαλύτερη γονική συμμετοχή.

Συστάσεις:

- Ανάπτυξη ενός πιο ευέλικτου προγράμματος σπουδών.

- Εφαρμογή ενός τυποποιημένου συστήματος αξιολόγησης.

- Παροχή υποχρεωτικής κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς σε θέματα ειδικής αγωγής.

- Μείωση του αριθμού των μαθητών στις τάξεις.

- Παροχή περισσότερων εξειδικευμένων πόρων.

- Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών της τυπικής εκπαίδευσης στην ειδική αγωγή αντί να στηρίζεται στις λίγες επισκέψεις των εκπαιδευτικών της ειδικής αγωγής.

Κροατία

Ιστορικό:

- Εκπαιδευτικός και διευθυντής στο Κέντρο για τον Αυτισμό, Ζάγκρεμπ, που εργάζεται στο κέντρο για πάνω από 30 χρόνια.

Εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία:

- Το εθνικό πρόγραμμα σπουδών ενθαρρύνει την ανεξάρτητη σκέψη και τη συμπερίληψη.

- Ολοκληρωμένη αξιολόγηση με βάση το portfolio.

- Ανάγκη για μεγαλύτερη ισότητα ή υπηρεσίες σε όλη την Κροατία.

Παιδιά με ΔΑΦ:

- Ωφελούνται από την εποπτική μάθηση και τις εξατομικευμένες προσεγγίσεις.
- Οι εκπαιδευτικοί και το υποστηρικτικό προσωπικό χρειάζονται εξειδικευμένη κατάρτιση.
- Ανάγκη επανεξέτασης του αντίκτυπου των υπερβολικά εντατικών υπηρεσιών/χρήσης εξειδικευμένων υπηρεσιών που στερούν από άλλες παιδικές εμπειρίες.

Μετάβαση:

- Παρεμποδίζεται από ανεπαρκείς αξιολογήσεις και έλλειψη εξειδικευμένης κατάρτισης των εκπαιδευτικών.
- Απαιτείται ολοκληρωμένο πρόγραμμα μετάβασης για το παιδί, τους γονείς, το περιβάλλον, τους εκπαιδευτικούς και τους διοικητικούς υπαλλήλους - το οποίο επί του παρόντος λείπει στην Κροατία.
- Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι καθοριστικής σημασίας.

Συστάσεις:

- Ανάπτυξη ισχυρότερων αξιολογήσεων για τα παιδιά με αυτισμό, με έμφαση στις ατομικές ανάγκες και τα δυνατά σημεία.
- Εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων μετάβασης με ειδικούς πόρους και εκπαίδευση του προσωπικού.
- Προώθηση της στενότερης συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, δίνοντας προτεραιότητα στην επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών.
- Παροχή στοχευμένης κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς και το υποστηρικτικό προσωπικό σχετικά με τις διαταραχές του φάσματος του αυτισμού και τις αποτελεσματικές στρατηγικές διδασκαλίας.

Ουκρανία

Ιστορικό:

- Διευθυντής ενός κέντρου υποστήριξης για παιδιά με αυτισμό με πάνω από 10 χρόνια εμπειρίας.

Εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία:

- Διαφορετικές επιλογές για προγράμματα σπουδών για την προσχολική εκπαίδευση γενικότερα και για τον αυτισμό ειδικά.
- Το πρόγραμμα γενικής εκπαίδευσης δεν έχει ειδικές τροποποιήσεις για παιδιά με αυτισμό.
- Ανάγκη για πιο εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς και πόρους.
- Είναι σημαντικό να αυξηθεί η παρακολούθηση της προόδου και τα διαδραστικά/τεχνολογικά εργαλεία.

Παιδιά με ΔΑΦ:

- Ωφελούνται από την εξειδικευμένη κατάρτιση των εκπαιδευτικών.
- Χρειάζονται υποστήριξη για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο.

Μετάβαση:

- Απαιτείται συνεργασία μεταξύ των σχολείων, των εκπαιδευτικών και των παιδιών και στα δύο περιβάλλοντα πριν από τη μετάβαση.
- Έμφαση στην ανάπτυξη της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας, των κοινωνικών δεξιοτήτων και της παρακολούθησης του σχολικού προγράμματος.
- Προετοιμασία/απευαισθητοποίηση σε νέες περιβαλλοντικές και αισθητηριακές εμπειρίες πριν από τη μετάβαση.

Συστάσεις:

- Αύξηση της διαθεσιμότητας εξειδικευμένων εκπαιδευτικών και πόρων.
- Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών για τον αυτισμό σχετικά με τη χρήση διαδραστικών μεθόδων/τεχνολογίας και διδασκαλίας.
- Ανάπτυξη συλλογικών προγραμμάτων μετάβασης μεταξύ προσχολικών και δημοτικών σχολείων.
- Δώστε έμφαση στην επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και ειδικών.

Ελλάδα

Ιστορικό:

- Νηπιαγωγός με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην ειδική αγωγή με 10 χρόνια στο χώρο.

Εκπαίδευση στην προσχολική εκπαίδευση:

- Καλό θεωρητικά τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών, αλλά δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη, ιδίως με τις προκλήσεις των υπερπλήρων τάξεων και των διαφορετικών μαθητών.
- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να κάνουν οι ίδιοι τροποποιήσεις στο πρόγραμμα σπουδών.
- Έλλειψη εξατομικευμένης υποστήριξης και εργαλείων αξιολόγησης (δεν υπάρχουν επίσημα εργαλεία αξιολόγησης).
- Περιορισμένοι πόροι και κατάρτιση για τους

Παιδιά με ΔΑΦ:

- Ανάγκη για εξειδικευμένο πρόγραμμα (πρόγραμμα σπουδών και αξιολόγηση) από το Υπουργείο Παιδείας για παιδιά με αυτισμό.

- Σημασία της εξειδικευμένης κατάρτισης των εκπαιδευτικών.
- Υποστελέχωση με εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής.
- Καθυστερήσεις στις αξιολογήσεις εκτός σχολείου.

Μετάβαση:

- Αξιολόγηση σχολικής ετοιμότητας για ομαλή μετάβαση στο δημοτικό σχολείο.
- Κοινωνικοποίηση και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών της πρώιμης παιδικής ηλικίας και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Επισκέψεις στο νέο χώρο πριν από τη μετάβαση.

Συστάσεις:

- Το Υπουργείο Παιδείας να παρέχει εξειδικευμένο πρόγραμμα για παιδιά με αυτισμό.
- Αύξηση της κατάρτισης και της συνεχούς υποστήριξης των εκπαιδευτικών.
- Παροχή κατάλληλου εξοπλισμού, πόρων και εργαλείων αξιολόγησης.
- Ανάπτυξη αξιολόγησης σχολικής ετοιμότητας και κατευθυντήριων γραμμών για ένα πρόγραμμα ομαλής μετάβασης.
- Προώθηση της κοινωνικοποίησης και της συναισθηματικής ρύθμισης.

Γενικά συμπεράσματα

Και στις έξι χώρες επιβεβαιώθηκε ότι τα παιδιά με αυτισμό αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

- **Ανεπαρκής αξιολόγηση των δυνατών σημείων:** Τα παιδιά με αυτισμό συχνά δεν λαμβάνουν επαρκείς αξιολογήσεις των δυνατοτήτων τους και των ικανοτήτων τους, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει στην τοποθέτησή τους σε ακατάλληλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που δεν είναι εξοπλισμένα για να καλύψουν τις ανάγκες τους.
- **Έλλειψη προετοιμασίας για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο:** Τα παιδιά με αυτισμό συχνά δεν λαμβάνουν επαρκή προετοιμασία για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο, γεγονός που μπορεί να τα οδηγήσει στο να νιώθουν υπερφορτωμένα, αγχωμένα και να πασχίζουν.
- **Φυσικά εμπόδια:** Τα παιδιά με αυτισμό μπορεί να αντιμετωπίζουν φυσικά εμπόδια στο περιβάλλον του δημοτικού σχολείου, όπως δυνατούς θορύβους, πολυπληθείς αίθουσες διδασκαλίας και έλλειψη εποπτικής διάρθρωσης.
- **Προσαρμογή και τροποποίηση του προγράμματος σπουδών:** Ενδέχεται να χρειάζεται τροποποίηση του προγράμματος σπουδών για τα παιδιά με αυτισμό, προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε αυτό.
- **Εξειδικευμένη κατάρτιση των εκπαιδευτικών:** Ενδέχεται τα παιδιά με αυτισμό να μην έχουν τακτική επαφή με επαγγελματίες με την απαραίτητη κατάρτιση και εξειδίκευση.

Χώρα	Προσχολική Εκπαίδευση	Μαθητές με ΔΑΦ	Μετάβαση
Τσεχία	Τα προγράμματα δεν είναι τυποποιημένα-	Εξατομικευμένα προγράμματα- Προβλήματα στη	Δυσκολίες στη μετάβαση στο δημοτικό

	απαιτείται εκπαίδευση ABA	μετάβαση στο σχολείο	σχολείο- Η συνεργασία είναι το κλειδί
Βόρεια Μακεδονία	Το τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών δεν επιτρέπει διαφοροποίηση- Έλλειψη πόρων	Δεν υπάρχουν ειδικοί πόροι για αυτιστικά παιδιά προσχολικής ηλικίας.	Ανάγκη για ευέλικτα υλικά- Πρώιμη διαδικασία μετάβασης
Κύπρος	Το τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών δεν περιλαμβάνει αξιολόγηση- Έλλειψη πόρων	Οι δάσκαλοι δεν είναι σίγουροι για τη ΔΑΦ- Έλλειψη εμπλοκής των γονέων	Ανάγκη για ευέλικτα υλικά- Πρώιμη διαδικασία μετάβασης
Κροατία	Εθνικό πρόγραμμα σπουδών με αξιολόγηση - Ανισότητα στις υπηρεσίες	Οφέλη εποπτικής μάθησης- Ανάγκη για εξειδικευμένη εκπαίδευση	Παραμποδίζεται από ανεπαρκείς αξιολογήσεις- απαιτείται ολοκληρωμένη μετάβαση
Ουκρανία	Διαφορετικές επιλογές προγραμμάτων σπουδών- Ανάγκη για εξειδικευμένους πόρους	Οφέλη από την κατάρτιση, Χρειάζονται βοήθεια κατά τη μετάβαση	Απαιτείται συνεργασία πριν από τη μετάβαση- Έμφαση στην επικοινωνία
Ελλάδα	Θεωρητικό πρόγραμμα σπουδών, δύσκολο να	Ανάγκη για εξειδικευμένο	Αξιολόγηση σχολικής ετοιμότητας-

	εφαρμοστεί- στήριξης	Έλλειψη πρόγραμμα- της κατάρτισης	Σημασία Κοινωνικοποίηση και συνεργασία

Οι ερωτηθέντες έδωσαν ορισμένες πολύτιμες συστάσεις για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων:

- Συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να διασφαλίσει ότι τα παιδιά με αυτισμό είναι κατάλληλα προετοιμασμένα για τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο.
- Εκπαίδευση για τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό: Οι εκπαιδευτικοί και το προσωπικό χρειάζονται κατάρτιση για να κατανοήσουν τον αυτισμό και τον καλύτερο τρόπο στήριξης των παιδιών με αυτισμό στην τάξη/χρήση εμπειρικά επικυρωμένων εκπαιδευτικών διαδικασιών.
- Ευέλικτα περιβάλλοντα μάθησης: Τα παιδιά με αυτισμό μπορεί να χρειάζονται ευέλικτα μαθησιακά περιβάλλοντα προσαρμοσμένα στις ατομικές τους ανάγκες.
- Οπτικά βοηθήματα και άλλα εξατομικευμένα μαθησιακά υλικά: Τα παιδιά με αυτισμό μπορεί να ωφεληθούν από εποπτικά βοηθήματα, όπως χρονοδιαγράμματα, χάρτες και εικόνες, που τα βοηθούν να κατανοήσουν και να περιηγηθούν στο περιβάλλον τους, καθώς και από τη χρήση άλλων εξατομικευμένων μαθησιακών εργαλείων.
- Πρόγραμμα σπουδών και αξιολόγηση: Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται καθοδήγηση σχετικά με το τι πρέπει να διδάξουν και τι/πώς να αξιολογήσουν για να ανταποκριθούν καλύτερα στις ανάγκες των παιδιών με αυτισμό.
- Έμφαση των διδακτικών στόχων: Αν και οι ακαδημαϊκές δεξιότητες είναι σημαντικές, δεν αναφέρθηκαν ποτέ ως πρωταρχικός στόχος. Αντίθετα, πράγματα όπως οι κοινωνικές δεξιότητες, η επικοινωνία και η συναισθηματική ρύθμιση αναφέρονταν συχνότερα ως δεξιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν.

Επόμενα βήματα:

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες εμπειρογνώμονες, η ομάδα του έργου θα πρέπει να επιδιώξει να στηρίξει τους εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας με τη δημιουργία των ακόλουθων πόρων και την κατάρτιση για την αποτελεσματική εφαρμογή του υλικού του αναλυτικού προγράμματος προσχολικής ηλικίας:

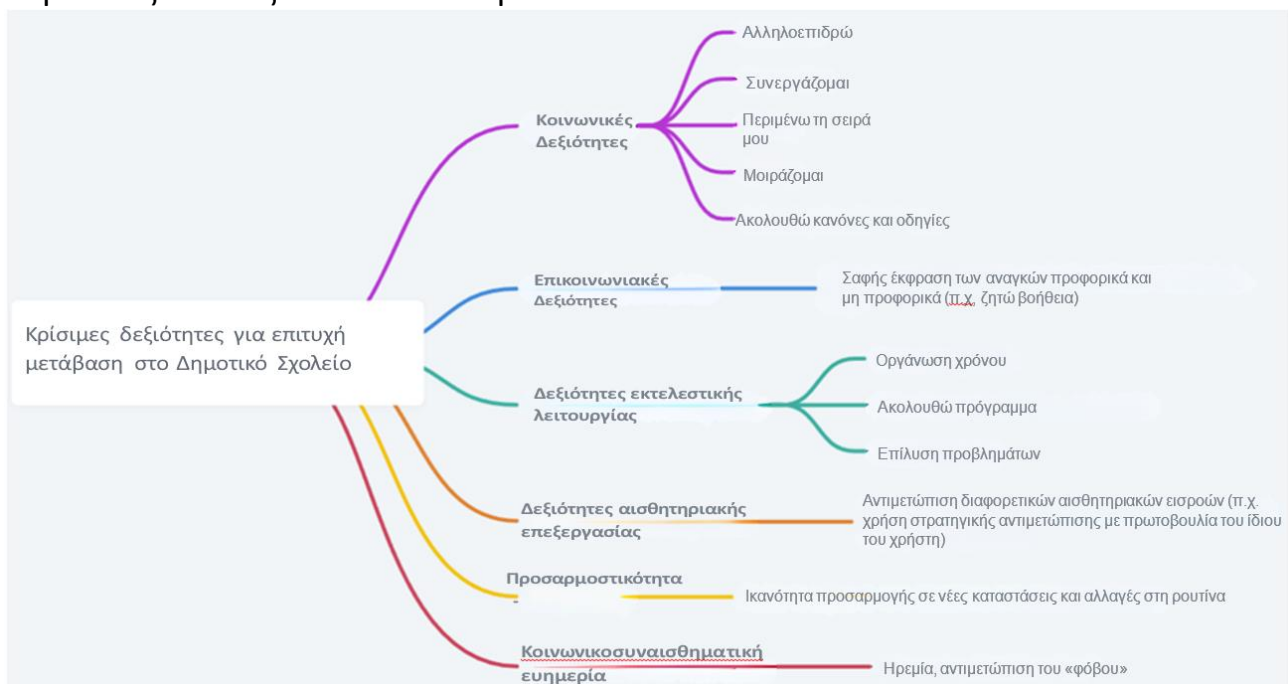
- Υλικό προγράμματος σπουδών που είναι σχεδιασμένο για όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αυτισμό ή άλλες ειδικές ανάγκες.
- Εκπαίδευση σχετικά με τον τρόπο προσαρμογής των υλικών του αναλυτικού προγράμματος ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθητών.
- Εκπαίδευση σχετικά με τον τρόπο χρήσης διαφορετικών μεθόδων και στρατηγικών διδασκαλίας για την προσέγγιση όλων των μαθητών.
- Πρόσβαση σε πόρους και στήριξη, όπως ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης, διαβούλευση με ειδικούς και συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών.

Οι εμπειρογνώμονες τόνισαν επίσης ότι οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας πρέπει να είναι ευέλικτοι και πρόθυμοι να προσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μεμονωμένων μαθητών. Πρέπει επίσης να έχουν υπομονή, να δείχνουν κατανόηση και να έχουν θετική στάση απέναντι στα παιδιά με αυτισμό ή άλλες ειδικές ανάγκες.

Επιπλέον, η ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών του έργου, του εργαλείου αξιολόγησης, των σχεδίων μαθημάτων και του υποστηρικτικού υλικού, θα πρέπει να βασιστεί στα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις συνεντεύξεις με τους εμπειρογνώμονες. Θα πρέπει επίσης να στοχεύουν στην ανάπτυξη των ακόλουθων ειδικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων στα αυτιστικά παιδιά, που θα τα προετοιμάσουν για την είσοδό τους στο δημοτικό σχολείο:

- **Κοινωνικές δεξιότητες:** Τα αυτιστικά παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να αλληλεπιδρούν με τους συνομηλίκους τους με τρόπο κοινωνικά κατάλληλο, να ακολουθούν τις οδηγίες/κανόνες της τάξης, να εργάζονται ομαδικά, να περιμένουν στη σειρά και να μοιράζονται.

- **Επικοινωνιακές δεξιότητες:** Τα αυτιστικά παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους με σαφήνεια, τόσο λεκτικά όσο και μη λεκτικά (π.χ. να ζητούν βοήθεια).
- **Δεξιότητες εκτελεστικής λειτουργίας:** Τα αυτιστικά παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζονται το χρόνο και τις δραστηριότητές τους (π.χ. με οπτικά χρονοδιαγράμματα), να ακολουθούν ένα πρόγραμμα και να επιλύουν προβλήματα.
- **Δεξιότητες αισθητηριακής επεξεργασίας:** Τα αυτιστικά παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τις διάφορες αισθητηριακές εισροές, όπως θορύβους, φως και αφή, χωρίς να επιδίδονται σε επικίνδυνες συμπεριφορές (π.χ., χρήση στρατηγικής αντιμετώπισης με αυτενέργεια).
- **Προσαρμοστικότητα:** Τα αυτιστικά παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις και αλλαγές στη ρουτίνα.
- **Κοινωνική-συναισθηματική ευημερία:** Τα αυτιστικά παιδιά θα πρέπει να έχουν κάποιες δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να μετριάσουν το άγχος στο νέο περιβάλλον, να ηρεμήσουν, να μειώσουν τους φόβους τους και να αλληλεπιδράσουν με τους άλλους όταν το επιθυμούν.

Παραπομπές:

- Gunning, C., Holloway, J., & Healy, O. (2019). Evaluating the preschool life skills program to teach school readiness skills: An Irish pilot study. *European Journal of Behavior Analysis*, 20(1), 48-68.
- Hálfdanardóttir, B. F., Ingvarsson, E. T., & Sveinbjörnsdóttir, B. (2022). Important skills for elementary school children: Implementing the preschool life skills program in Iceland. *Behavioral Interventions*, 37(2), 345-362.
- Hanley, G. P., Heal, N. A., Tiger, J. H., & Ingvarsson, E. T. (2007). Evaluation of a classwide teaching program for developing preschool life skills. *Journal of applied behavior analysis*, 40(2), 277-300.
- Rees, R. E., Seel, C. J., Huxtable, B. G., & Austin, J. L. (2023). Using the Preschool Life Skills Program to support skill development for children with trauma histories. *Behavior Analysis in Practice*, 1-16.

Disclaimer

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.